

Vocabular și fonetică

clasa a VIII-a

- ✓ exerciții practice
- ✓ noțiuni teoretice
- ✓ sugestii de rezolvare

BONUS:
elemente de
comunicare și semne
de punctuație

Exerciții Vocabular

1. Scrie zece cuvinte din vocabularul fundamental (fond principal lexical); alcătuiește propoziții cu două dintre ele.

2. Grupează următoarele cuvinte în funcție de apartenența lor la vocabularul fundamental sau la masa vocabularului: **a merge, ap , hudiță, mân , ecuație, a interoga, măr, curechi, pat, suspect, pârc lab, floare, sufix, bi tari, cocos, c p un , verde, computer, v r, prim var .**

Vocabularul fundamental

Masa vocabularului

3. Încercuiește mai jos varianta care conține **doar cuvinte din vocabularul fundamental**.

- a) masă, pisică, lapte, bujie, măr, pentru, a fi;
- b) ceas, letopiseț, gât, lălea, pâine, în, a avea;
- c) asasin, ou, mână, caiet, a dormi, de, eu;
- d) a bea, fiindcă, pat, porc, și, albastru, bunic;
- e) a spăla, barabule, casă, a citi, frumos, picior, luni;
- f) desinență, a dormi, nepot, iarnă, rață, nucă, duminică;
- g) marfă!, scaun, a face, frunte, cireasă, sau, frumusețe.

4. Găsește intrusul în fiecare dintre celelalte variante de la exercițiul anterior (nr. 3) și precizează cărei categorii din masa vocabularului îi aparține.

5. Subliniază arhaismele din textul de mai jos

„În cetățuie se aflau optsprezece plăieși trimiși de ispravnicul de Neamț pentru străjuire, în lipsa garnizoanei, cari era la Fălci, pe lângă domnul Cantemir, unde tăbărâse armia turcească.”

(Costache Negruzzi, *Sobieski și românii*)

6. Formează scurte propoziții cu cinci termeni tehnici și cinci termeni științifici.

Termeni tehnici:

Termeni științifici:

7. Indică, pentru fiecare dintre cuvintele de mai jos ce aparțin vocabularului fundamental, câte cinci expresii/locuțiuni: **cap, ap, drum, inim, a lua.**

8. Precizează sensul următoarelor regionalisme:

de te

s m d u

harbuz

am declarat r

ciurd

9. Unește, printr-o linie, arhaismele din coloana stângă cu termenii neologici care le-au luat locul, aflați în coloana din dreapta:

a. propășire	1. testament
b. ipochimen	2. influență
c. hatman	3. curier
d. înrâurire	4. individ
e. diată	5. progres
f. olac	6. căpitan
	7. colonel

Exerciții Fonetic

1. Citește cu atenție textul de mai jos, pentru a putea răspunde cerințelor de mai jos:

„Dar asta a durat puțin,
Căci s-au izbit în drum de-o mină
Și el, salvat de un delfin
Și dus spre vest, peste ocean,
A fost, cu forțele sfârșite,
Lăsat, în stare de leșin,
Pe țărmul californian.
Și iată cum, pe negândite,
Navigatorul-pinguin
Ajunse-n Statele Unite.
Un timp, pe câte știm și noi,
A fost Apolodor cow-boy
La ferma „Taurul-Vioi”

Și îngrijea de vaci, de boi,
Le da porumb, le da trifoi
Și-avea pistol, avea și cal
Ca orișice cow-boy normal.
Dar, într-o vineri s-a ivit,
În preajma fermei un bandit,
Un hoț de vite renumit,
.....
Salliver Tom, un pistolar.
Și tot ținutul tremura
Și el trecea nepăsător,
Călare pe un armăsar,
Și jefuia și ucidea. (...)”

(Gellu Naum – **Cartea cu Apolodor**)

a. Identifică, în fragmentul dat, două cuvinte cu diftong și un cuvânt cu hiat.

b. Desparte în silabe cuvântul **îngrijea**, precizând ce reguli ai aplicat.

c. Notează, în spațiul liber, **A** (în cazul în care consideri că afirmația este **adev rat**) sau **F** (în cazul în care consideri că afirmația este **fals**):

- Cuvântul **ocean** conține două vocale și o semivocală.
- Cuvântul **noi** se desparte în silabe.
- Cuvântul **vaci** conține 4 litere și 3 sunete.

d. Transcrie, din textul dat, un cuvânt format prin derivare cu sufix, unul format prin derivare parasintetică și unul compus.

un cuvânt format prin derivare cu sufix: _____

un cuvânt format prin derivare parasintetică: _____

un cuvânt compus: _____

e. Alcătuieste familia lexicală a cuvântului **cal** (4 termeni).

f. Alcătuieste câmpul lexical din care face parte cuvântul **porumb** (4 termeni).

g. Precizează sinonimul și antonimul cuvântului *jefuia*.

h. Extrage din text două cuvinte care pot fi omonime; alcătuieste enunțuri cu ele.

2. Se dă textul:

Cerescul ghem de aur întreaga lui urzeală
Și-a depănat-o în fire de foc strălucitoare
Ajuns la pragul zării gol fără de beteală
Rostogolit din ceruri, apune pe ponoare

Strângându-și friguroase foițele mărunte
Se-nchide-ncet trifoiful și floarea de
țintaur
Din șesurile sure urcând grăbit spre
munte,
Amurgu-n mers despoaie colinele de aur.

a. Scrie antonimele potrivite pentru cuvintele subliniate.

b. Identifică și scrie cum s-au format două cuvinte derivate în textul dat.

c. Identifică și precizează cum s-au format două cuvinte obținute prin conversiune în textul dat.

d. Alcătuieste câmpul lexical al plantelor din text.

e. Transcrie cuvintele cu diftong și cu hiat din primele două versuri ale poeziei. Precizează ce grup ai identificat și marchează semivocalele.

**Rezolvări exerciții
Vocabular și Fonetic
clasa a VIII-a**

Exerciții Vocabular

1. Zece cuvinte din vocabularul fundamental/fondul principal lexical: **ap** , **pâine**, **carne**, **cas** , **frate**, **sor** , **zi**, **noapte**, **a fi**, **a avea**

Propoziții cu două dintre ele:

Am cumpărat un kilogram de **carne**.

Casa noastră este nou-construită.

2.

Vocabularul fundamental	Masa vocabularului
a merge	hudiță
apă	ecuație
mână	a interoga
măr	curechi
pat	suspect
floare	pârcălab
căpșună	sufix
verde	biștari
văr	cocos
primăvară	computer

3. Varianta care conține doar cuvinte din vocabularul fundamental este:

d) a bea, fiindc , **pat**, **porc** , **i**, **albastru**, **bunic**;

4. Intrusul în fiecare dintre celelalte variante:

- a) bujie – termeni tehnico-științifici
- b) letopiseț – arhaisme
- c) asasin – neologisme
- e) barabule – regionalisme
- f) desinență – termeni tehnico-științifici
- g) marfă! – argou și jargon

5. „În cet țuie se aflau optsprezece pl ie i trimi i de ispravnicul de Neamț pentru str juire, în lipsa garnizoanei, cari era la F lci, pe lâng domnul Cantemir, unde t b râse armia turceasc .”

(Costache Negruzzi, *Sobieski i români*)

Arhaismele identificate în text sunt: *cet țuie*, *plăieși*, *străjuire*, *cari*, *tăbărâse*.

6. Propoziții cu cinci termeni tehnici și cinci termeni științifici:

Termeni tehnici

Inginerul a schimbat **bieleta antirului** a motorului.

Pl cuțele de frână erau tocite de tot.

Tata a folosit **cheia francez** la o reparație.

Atenuatorul de oc a fost montat pe o mașină pentru a se efectua mai multe teste.

Electricianul a strâns priza cu **o șurubelniță**.

Termeni științifici

La gramatică, am învățat despre **diftongi**.

Binomul lui Newton este o relație matematică.

Fotosinteza se realizează în prezența luminii.

La nivelul textului literar, **metafora** concentrează semnificația versului.

La testul la fizică, am greșit problema cu **vectori**.

7. Expresii/locuțiuni pornind de la cuvintele: **cap, ap , drum, inim , a lua**.

Cap – a-și lua lumea în cap, a și-o lua în cap, cu noaptea-n cap, din cap până-n picioare, a se da peste cap

Apă – a cere pământ și apă, a bate apa-n piuă, a nu avea nici după ce bea apă, a îmbăta pe cineva cu apă rece, a fierbe pe cineva fără apă

Drum – a ieși la drumul mare, a sta în drum, pe toate drumurile, a-și face drum, a-și face un drum în viață

Inimă – a rupe inima târgului, a avea ceva pe inimă, a pune ceva la inimă, a râde inima în cineva, după voia inimii

A lua – a lua pe cineva la ochi, a-și lua picioarele la spinare, a lua prin surprindere, a lua ca din oală, a o lua de coadă

8. **de te** – degete

s m d u – persoană care ține socotelile cuiva; contabil; supraveghetor peste porcari

harbuz – pepene

am declarat r – am declarat

ciurd – cireadă, turmă de animale

9.

a. propășire	1. testament
b. ipochimen	2. influență
c. hatman	3. curier
d. înrâurire	4. individ
e. diată	5. progres
f. olac	6. căpitan
	7. colonel

a-5; b-4; c-6; d-2; e-1; f-3

Exerciții Fonetic

1.

a. Două cuvinte cu diftong: noi – diftong: oi; je-fu-ia – diftong: ia

Un cuvânt cu hiat: ca-li-for-ni-an – hiat: i-a

b. Îngrijea – *în-gri-jea*

Reguli: regula 1: V/CV; regula 2: VC/CV

c.

[A] Cuvântul *ocean* conține două vocale și o semivocală.

[F] Cuvântul *noi* se desparte în silabe.

[A] Cuvântul *vaci* conține 4 litere și 3 sunete.

d. un cuvânt format prin derivare cu sufix: californian

un cuvânt format prin derivare parasintetică: negândite

un cuvânt compus: cow-boy

e. Familia lexicală a cuvântului *cal*

a călări

călăreț

căluț

necălărit

f. Câmpul lexical din care face parte cuvântul *porumb*: grâu, orz, secară, ovăz.

g. jefuia = prăda

jefuia # dăruia

h. Două cuvinte care pot fi omonime: mină, noi

Mina creionului s-a rupt.

Bunicul a lucrat în **min** .

Copilul avea haine **noi**.

Noi am ajuns mai devreme.

2. Se dă textul:

Cerescul ghem de aur întreaga lui urzeală
Și-a depănat-o în fire de foc strălucitoare
Ajuns la pragul zării gol fără de beteală
Rostogolit din ceruri, apune pe ponoare

Strângându-și friguroase foițele mărunte
Se-nchide-ncet trifoiul și floarea de
țintaur
Din șesurile sure urcând grăbit spre
munte,
Amurgu-n mers despoaie colinele de aur.

a. Antonime

Ceresc # pământesc

Gol # plin

Apune # răsare

Închide # deschide

b. cuvinte derivate

ceresc – format prin derivare cu sufixul **-esc** de la cuvântul de bază **cer**

strălucitoare – format prin derivare cu prefixul **str** - și sufixul **-toare** de la cuvântul de bază
(a) luci

c. **rostogolit** – adjectiv provenit din verb la participiu, prin conversiune

încet – adverb provenit din adjectiv, prin conversiune

d. Câmpul lexical al plantelor: foite, trifoi, floarea de țintaur

e.

a-ur – hiat: a-u

ur-zea-lă – diftong: ea; e-semivocală

și-a – diftong: i-a; i-semivocală

stră-lu-ci-toa-re – oa-diftong; o – semivocală